

730

Válečné povídky z mírové doby
Martin Hobrland

2.
rozšířené
vydání

730. Válečné povídky z mírové doby

2. rozšířené vydání

730. Válečné povídky z mírové doby

Druhé, rozšířené vydání

Copyright: © Martin Hobrland

Předmluvu napsal Martin Ouředník

Jazyková korektura: Jiří Varvařovský

Grafická úprava: Petr Stiegler

Sazba a tisk: Designology, s. r. o.

Vydalo Nakladatelství Concept 42, s.r.o., vydání druhé.

ISBN: 978-80-905366-3-0

Konverze do elektronických formátů:

grafik a webdesignér Lukáš Vik: <http://www.lukasvik.cz>

email: lukaswvik@gmail.com

Blodkova 352, 50006, Hradec Králové

Předmluva

Vážení čtenáři,
napsat předmluvu k tomuto minidítku, sestavenému ze vzpomínek autora, nebylo zas až tak složité. Ale jen pro toho, kdo zažil podobné příhody a byl celé dva roky tam, odkud autorovo vyprávění přichází. Na vojně.

Vojna. Tajemné slovo, kdysi běžně užívané, dnes již málo frekventované. Slovo plné skrytých významů a pojmů, vyvolávající různé emoce i změny nálad. Dnešní mladí muži, kteří povinnou vojenskou službu, tedy vojnu, nezažili a chtějí se něco o ní dozvědět, jsou vydáni na milost a nemilost historkám svých otců, dědů nebo starších spoluobčanů. Někdy jen nechápavě kroutí hlavou, cože si to ti starší vymýšlejí, co za blbiny jim vyprávějí, vždyť to snad ani nebylo možné. Ale bylo. Bylo...

A jsou i tací, kteří to na papír nehodili, protože to neumějí, ale krásně vyprávějí historky po hospodách a spolu s těmi, kteří to zažili a chtějí také dát něco do placu, vzpomínají. Jak jednou

napsala Adina Mandlová: „Dneska už se tomu smějí.“ A nebylo to vždy k smíchu. Ale jak už to ve vzpomínání většinou bývá, vracejí se hlavně vzpomínky veselé a ty, které veselé nebyly, se většinou z paměti vytrácejí.

Bývalí vojáci ČSLA (Československé lidové armády) začlenění do vojsk Varšavské smlouvy jsou dnes paradoxně otci nebo bratry vojáků Severoatlantického paktu, do jehož struktur současná profesionální Armáda ČR patří.

Vyvolává to mnoho humorných situací a ještě v nedávné době se v jedné rodině mohli vyskytovat členové až čtyř různých armád a paktů – od československých legií přes cizineckou legii, Varšavskou smlouvu až po NATO.

Co se týká našich vojenských tradic, i ty se mění podle současného politického statutu. Ale náš asi nejráznější a nejdůležitější armádní čin v celé historii, a to atentát na Reinharda Heydricha, snad už zůstane navždy nezatajen a nebude nikým zpochybněn.

Vojna, vojna, vojna. Pojdme se začíst do příhod z pomalu odumírajícího věku povinné vojenské

služby, kdy už se nad obzorem objevovala naděje na zrušení této násilné a většinou odmítané služby vlasti. Pojdme se pobavit a zavzpomínat si. Ten, kdo na vojně byl a vojnu absolvoval, si zde určitě najde něco, co sám zažil.

A pro ty, kteří ji neabsolvovali, zbude dobrý pocit, že nepromarnili dva roky života bubnováním v režii někoho, kdo sice řinčel zbraněmi, ale bál se i vlastního stínu.

Martin Ouředník

Praha, prosinec 2010

Následující povídky jsou zde otištěny tak, jak byly v roce 1992 napsány a posléze dvakrát publikovány v humoristickém měsíčníku Trnky brnky a jednou vydány knižně. Do rukou se vám teď dostává druhé, *remasterované* vydání Válečných povídek z mírové doby, rozšířené o čtyři dříve nepublikované povídky. Doufáme, že bude knížka opět k smíchu.

BLÁZINEC TRVAL 730 DNŮ

Jako inspirace pro sepsání těchto povídek posloužily skutečné události z období mezi 1. dubnem 1987 a 27. březnem roku 1989. Všechna jména jsou (snad) změněna, hodnosti a zásluhy však nikoli.

Komunistická strana Československa kladla od samého formování naší nové, lidové armády velký důraz na provádění účinné politické výchovy.

Čerpala z bohatých zkušeností z výstavby a činnosti Sovětské armády, které prověřily a potvrdily platnost závěrů V. I. Lenina, že tam, kde se politická práce mezi vojskem provádí nejpečlivěji, tam nebudí lajdáctví, tam je lepší duch a pořádek a tam je i více vítězství!*

DEN NULA

Jsouce zbaveni svých práv a identity, mnozí nebozí branci před branou, za kterou je čeká dva roky trvající nevolnost a povinná oddanost věci občanské cti, si jistě vzpomněli na text jedné písně Jarka Nohavici.

Skutečnost je však taková, že za branou na ně čeká česká horda rozeřvaných frajtrů a důstojnictva, kasárna postavená někdy za časů Marie Terezie, polévka, jakýsi vývar z vývaru, který byl podáván předešlého dne jako vývar hovězí. Číhá tam „bidlo“ pokryté nezbytnými proprietami vojáka základní služby a strohé oznámení zvící podoby čísla 730 v krabičce s krémem na boty.

Slabší povahy propadají hysterii. Ty otrlejší se oddávají posledním zbytkům deliria zvaného svoboda. Čeká je první setkání se zaměstnanci armády, které v mnohých zanechá, aniž si to blíže uvědomí, dlouhodobé následky. Čeká je 730 dní odnětí svobody za trestný čin dovršení plnoletosti.

Jsou to různá individua s různými zájmy, různých profesí a nátur, která se v nadcházejícím období

aparát lidově-demokratické armády pokusí změnit na stádo bytostí poslušných sebenesmyslnějších rozkazů, bez jakékoli přítomnosti myšlení. Nejhorší je, že v mnoha případech se to podaří.

Jak se pomocí stroje času přeneseme za útrpné období zvané přijímač tváří v tvář okamžiku, kdy je osud člověka zpečetěn jedinou větou: „*TAK PŘÍSAHÁME!*“

Každý z vojinů přísahal. Konečně jak jinak? On totiž přísahat musel, a vůbec nebyl brán ohled na to, zda se zněním přísahy souhlasí či nikoli. Natož pak na důvody rodinné, náboženské či nedej bože čistě osobní.

Celá vojenská přísaha je ve své podstatě akt čistě formální. Nebohá vojska si na náměstích svorně zahulákají, že přísahají, odpochodují slavnostní pochod před tribunou „vysoké zvěře“ – a to je vše. Celá *comédie dell'arte* netrvá déle než dvě hodiny.

Jsou zde přítomni zástupci všerůzných výborů, ať už národních, či mysliveckých, v menších městech nechybějí včelaři a pochopitelně otravní pionýři. A nechybějí ani rodiče a nějaká ta slza – bráním se říci slza dojetí.

Svérázný názor na význam vojenské přísahy vyjádřil svého času podporučík Rýhal: „*Prísahu musíte poznát, pretože to je napísané v poriadkoch.*“ Z principu této filozofie jasně vyplývá, že pokud to v předpisech bylo, musel vojenskou přísahu znát skutečně každý.

Problém však byl s příslušníky romské národnosti, kteří většinou pochopili jen to, že na konci se cosi zakřičí. Dále s Maďary, kteří nebyli s to i při nejlepší vůli porozumět sdělení přísahy. A především pak s nábožensky založenými vojáky, kteří se sice text naučili, ale odmítali mu porozumět po stránce významové. A v neposlední řadě i s převažující většinou, která si o lidově-demokratické armádě i jejím zřizovateli myslela svoje.

Vlastní přísaha se skládá z několika na sebe více či méně navazujících částí, které, ač si to mnozí neuvědomují, vyjadřují pravý opak toho, co se po celou dobu základní služby dělá.

V první části vojín neinformovaným sděluje, že je občanem Československé socialistické republiky a jako takový slibuje před bojovou zástavou věrnost pracujícímu lidu, který je veden komunistickou

stranou. Dušuje se, že bude vojákem ukázněným, dbalým příkazů velitelů, a vůbec všech, kdo mají právo nějaké rozkazy vydávat. Což, jak se později ukáže, je kdekdo.

Dodá, že se bude pečlivě starat o svěřenou techniku a osobní zbraň, k čemuž později docházelo jen pod hrozbou vězení. Ono starat se o bojovou techniku, to nebyl úkol ledajaký. Ona například Praga V3S, sloužící jako rotní vozidlo na rotě týlového zabezpečení, důvěrně přezdívaná Máňa, byla ročník 1959. Nicméně i tento povoz spadal pod souhrnný název špičková vojenská technika. Nutno dodat, že Máňa zvládala víc než relativně mladé sovětské „zily“.

Vojíni příslibili, že budou dodržovat vojenské tajemství: *„Vy, soudruzi, ani svým blízkým, rodičům, manželkám a dívkám nesmíte prozradit, že sloužíte u spojařů, natož pak u 59. spojovací brigády dálkových spojů!“* nabádali politrucci, neboť záludný nepřítel by této skutečnosti dozajista využil k zasazení nebezpečné rány pod pás socialismu.

Opravdu. Někteří vlastenci odhodlaně tento fakt kryli před svými rodinami. O něco později, na 1.

máje, si všichni obyvatelé města i jeho návštěvníci a špioni zahraničních centrál přečetli obrovitý transparent na náměstí, na kterém stálo: SPOJAŘI 59. BRGD. ZDRAVÍ SLAVNÉ MÁJOVÉ DNY. (pozn.: V roce 1992 byla tato brigáda přečíslována na 61. spojovací armádu.)

Snad trochu morbidně vyzněla poslední část přísahy, kde nebohý voják slibuje, že po boku – především po boku Sovětské armády je ochoten při obraně socialismu položit svůj život proti jakémukoli nepříteli. Je namístě dodat, že ideologií byl používán termín „pravděpodobný nepřítel“, což mohl být v případě potřeby kdokoli.

Text vojenské přísahy

Já, občan Československé socialistické republiky, vědom si své čestné vlastenecké povinnosti, přísahám před bojovou zástavou věrnost pracujícím lidu vedenému Komunistickou stranou Československa.

Slibuji, že budu vojákem statečným a ukázněným, že budu důsledně a iniciativně plnit ustanovení vojenských řádů, rozkazy velitelů a zachovávat vojenské tajemství.

Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně svěřené mi pracujícím lidem a připravovat se na boj, abych mohl na rozkaz prezidenta a vlády Československé socialistické republiky co nejlépe bránit svou vlast a její socialistický řád proti každému nepříteli.

Pro obranu socialismu jsem vždy připraven stát pevně v řadách ozbrojených sil Československé socialistické republiky po boku Sovětské armády i armád ostatních socialistických zemí v boji proti jeho nepřátelům a nasadit i svůj život k dosažení vítězství.

Tak přísahám!

HADROVÍ SOUDRUZI

Vojín základní služby Girga Alexander měl potíže nejen s pravopisem a matematikou, ale pochopitelně i se zaměstnanci armády. Potíž byla v tom, že s vojáky z povolání nemohl naložit jako s pravopisem a matematikou – tedy ignorovat je úplně.

Celá nesnáze vojína Girgy spočívala v prostém faktu – a sice, že všechny zaměstnance armády namísto zaběhnutého oslovení „soudruhu“ oslovoval „pane“. Stávalo se dokonce, že pokud někdy rozeznal počet hvězd na epoletě, připojil i přibližnou hodnotu.

*„Girgo, ty hovado! Já pro tebe nejsem žádný pán!“
„A to ste roba, pán velitel?“*

Během času si někteří důstojníci zvykli na úchylku ve vojínově chování. Ovšem vyjma zástupce velitele praporu pro věci politické, který nemínil trpět takový demoralizující jev v řadách mužstva.

Pokusil se s vojínem vycházet jako s mladším kamarádem, o čemž se dočetl v jedné z příruček,

kteřé zaplňovaly skromnou knihovničku v jeho kanceláři. Snažil se vojínovi domluvit. Dokonce zašel tak daleko, že vojínovi Girgovi zahrál loutkové divadlo, kde všichni vojáci z povolání v kladných rolích vystupovali pod sjednoceným jménem „soudruh“ a snažili se dobýt imperialistickou pevnost záporné postavy – draka, který nesl jméno „Pán“.

Vojín Girga se výtečně bavil a vynutil si několik repríz. Výsledkem však bylo jen to, že po pár dnech našel politruk dveře své kanceláře vypáčené a divadlo pro změnu nenašel vůbec. To bylo později nalezeno zcela zničené ve sklepních prostorách na haldě koksu a drak byl pak nalezen neporušený v nočním stolku vojína Girgy.

Politruk však podle příručky první neúspěch přešel s ledovým klidem. Přesto toto křehké přátelství vzalo zasvé dnem, kdy politruk odmítl pozvání na pijatku v nedaleké romské kolonii, se kteroužto vojín Girga udržoval přátelské styky.

Zhrzený politruk dobře věděl, že trest vězení se u vojína Girgy naprosto mine účinkem, neboť vojín ze svých dvaadvaceti let života strávil na svobodě jen nepatrnou část.